

– часто споживачі пропонують врахувати їх побажання в якості послуг, що надаються, тому необхідно шукати індивідуальний підхід до кожного.

Одержано 14.04.2019

УДК 330.1

Вікторія Петрівна БРИНЧАК,

курсант групи Ф2-202 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук Гончарова В. О.

РОЗВИТОК ЛЮДИНИ – ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Уже сьогодні на Заході «структурно ускладняється поле економічної діяльності. Воно роздвоюється: поряд з економікою товару формуються функціональні механізми соціоцентристської економіки – економіки людини. Властива епосі індустріалізму логіка економічного детермінізму (економіка – основа, все інше в суспільстві – надбудовні реалії) відходить у минуле. У нових умовах економіка все глибше інтегрується не тільки на макро, але і мікрорівнях в систему соціальних відносин, підпорядковується її прерогативам. Змінюються її оціночні критерії. Домінуючим в цьому стає не просто економічна, а соціально-економічна ефективність, не отриманий прибуток, а нарощування потенціалу креативності людського капіталу» (А. Гальчинський).

Тому цілком логічно, що напрямом соціально-економічних перетворень є «зростаюча самодостатність людини, його позиціонування як реального центру – початку і не опосередкованої, а безпосередньої мети економічного процесу, його суб'єкта і одночасно об'єкта. Не всього лише один із факторів виробництва, його функціональний «цеглинка», а креативний центр перспективи» (А. Гальчинський). При цьому поняття «економічний розвиток» позиціонується як розвиток сутнісних сил людини, накопичення багатства людської особистості, її творчо-креативного потенціалу. Вже сьогодні, за словами А. Гальчинського, «вибудовуючи свої євроінтеграційні домінанти, ми, за великим рахунком, зобов'язані враховувати» дані положення.

Але економічні реалії в Україні значно відрізняються від західних. Навіть коли у нас мова йде про економіку знань, то перш за все мова йде про вигреш того, хто зуміє найефективніше швидко впровадити нові передові технології, бути конкурентним по відношенню до спільних викликів, а якщо і згадують про людину, то лише як про засіб отримання прибутку, тому що він «в економічних, перш за все – політекономічних дослідженнях розглядався як ЗАСІБ отримання прибутку, що власне властиво і новомодним нині ТЕОРИЯМ людського, інтелектуального, соціального, символічного і інших подібних, пов'язаних з людиною, КАПІТАЛУ» (Г. В. Задорожний). А все тому, що для характеристики людини, пізнання її сутнісних якостей використовується поняття «економічна людина». Взагалі економізація життя людини відбулася

ще 300 років тому. Вважається, що сама «економічна детермінація (економізація усього життя) є ознакою недосконалості самої людини, його невисокого інтелектуально-культурного розвитку» (Г. Малашкія).

Сьогодні виявляється, що ринкова сфера для людини є згубною. Економічна людина стала несвідомим і бездушним руйнівником матеріальних і духовних основ свого життя, знецінила і знеособила власну особистість. Несвідомо і бездумно використовуючи сучасні технології, вона поставила під загрозу зникнення взагалі всього людства. Економічна людина не здатна тверезо оцінити результати своїх дій, думати про майбутнє. Також під впливом ринкової економіки людина стала рабом доходу і прибутку, вона «змушена поводитися навіть із собою як з товаром, який намагається продати вигідніше, керуючись вищим принципом ринку – найвищою ефективністю» (Г. Малашкія). «Протягом двох або трьох поколінь досить багато індивідів живуть тільки як робоча сила, а не як люди» (А. Швейцер).

За словами А. Гальчинського, «ми на цілу вічність, мінімум на 25–30 років, відстали у своєму економічному розвитку від Заходу, і нам дуже складно зрозуміти сенс того, що відбувається». Але все ж таки у нас є час зрозуміти, що основою економічного розвитку нашої держави є розвиток людини.

Одержано 21.04.2019

УДК [343.9.024:336.7](477)

Яніслав Сергійович ВАЛЕНКОВ,
курсант групи Ф2-101 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент Павленко Н. В.

ДЕТІНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Однією з основних перешкод до процвітання, конкурентоздатності та сталого розвитку країни була та залишається тіньова економіка. Тіньову складову має будь-яка економічна система, але обсяги тіньового сектору в економічно розвинених країнах світу тримаються на рівні, що не має істотного впливу на соціально-економічні процеси в суспільстві (5–12 % ВВП). При розмірах тіньового сектору у 30 % ВВП настає критична межа, перевищення якої свідчить про функціонування в країні відтворювальної системи тіньових економічних відносин.

За 2018 рік, за даними Міністерства економічного розвитку та торгівлі (МЕРТ), уряду вдалося суттєво знизити процес тінізації економіки України. Найбільший рівень тіньової економіки традиційно виявив метод «витрати населення – роздрібний товарооборот» – 54 % ВВП, що на 2 в. п. менше, ніж у попередньому році. Електричний метод показав скорочення рівня тіньової економіки на 1 в. п. – до 27 % ВВП, монетарний – на 2 в. п., до 23 %, а збитковості підприємств – на 3 в. п., до 21 % ВВП. Водночас МЕРТ зафіксувало збільшення рівня тіньової економіки за методом збитковості у двох секторах: на транспорті, складському господарстві, поштовій та кур'єрській діяльності –